

Del 1

Kortvarsoppgåve, ukjend tekst

1. Formålet med teksten er å få besøksvenn som besøker einsame folk og gjer forskjellige sosiale aktivitetar med dei.
2. Samanhengen mellom bilete og setninga «bli besøksvenn til ein som er full av liv» fungerer godt, fordi i bilete ser vi ein person som vokse opp frå ein liten barn til ein gammalt person, og setninga handlar om å besøkje ein gammal person som er full av livet. Derfor desse uttrykksformene utfyller kvarandre.
3. Patos er den dominerande appellforma i teksten, og den er på den sterke side. Bildet påverkar lesaren sine følelsar fordi mange menneske blir påverka når det gjelder eldre folk. I biletet ser vi ein person som voksar opp, når han er liten barn, til at han er gift og til at han er gammalt person. Dessutan setninga «Bli besøksvenn til ein som er full av liv!» som er på venstre sida i bilde, påverkar menneske sin følelsar for å tenke på eldre personar.
4. Uttrykket «kjenner ingen alder» eller setninga «einsemda kjenner ingen alder» handlar om at alle personar kan vere einsam både yngre og eldre folk. Å vere einsam har ikkje bestemt alder, men alle folk kan skjønna det, derfor vi må ha ein besøksvenn til å dele med både gode og dårlege ting som skjer med oss i livet.

Del 2

Kortvarsoppgåve, tekst frå førebuingdelen

Oppgåve 2B

«Hans Majestet Kong Haralds nyttårstale 2022»

«Hans Majestet Kong Haralds nyttårstale 2022» er ein tale av Kong Harald som blir publisere i nyttårsaftan 2022. Talen handlar om alle fordringar i samfunnet som flyktningar, korona pandemien, fattigdom og klima. Hovudsynspunktet hans er at vi må sjå rundt oss og ikkje tenke berre på oss sjølv, vi kan kanskje hjelpe nokon trenger hjelp både i Noreg og i verden. Gjennom talen retter Kong Harald seg til mottakargruppa som er lesaren av denne talen. Talen er i hovudsak informativ, men er også appellativ gjennom bruken av verkemiddel.

Som nemnt talen handlar om alle fordringar i samfunnet, men den viktigaste sak han tar opp er klima. I dag klima blir ein viktig del av samfunnet og vi må ta vere på den. Kong Harald seier: «Fleire er flyktningar på grunn av krig, konflikt og klima.» / «Og klima er no mest alvorlege.» Han meiner at det er veldig viktig å ta omsyn til klima og ta vere på naturen for å verne jorda. I tillegg seier han: «Eg har eit inderleg håp om at vi no vil klare å handle i tråd med alvoret i situasjonen.» Kong Harald vil vise oss at klima er ein stor og alvorleg sak som ein må ta omsyn til. Han vil vise oss også at vi trenger kvarandre til å ta vere på naturen og jorda.

Talen inneheld logosappell. Det blir brukt generelle fakta gjennom teksten: «klima/ klimaendringar», «Fattigdommen aukar igjen.», «Korona pandemien» og «krig». Det at kongen Harald viser til mange døme, som dei fleste kan kjenne seg att i, underbygger det fornuftige i hovudsynspunktet hans at vi må sjå rundt oss og ikkje tenke berre på oss sjølv, og at ein kanskje kan hjelpe andre. I tillegg at vi trenger kvarandre for å beskytte både samfunnet og verden.

Kong Harald overtyder oss om formålet sitt, nemleg at vi må ta omsyn til andre folk, tenk på andre folk og hjelp om vi kan hjelpe. Utfordringar talen handlar om er relevant for dei fleste av oss, spesielt klimaendringar. Kong Harald minner oss gjennom denne talen om at klima er alle sin sak og vi bør tenke på det.

Oppgåve 3C

Samanlikne to tekst

Diktet «De har glemt at de er i slekt med skogene» er skriva av Stig Holmås og blei utgitt i diktsamlinga *Dagene*, 2021. Reklamen «Mer på skinner setter mindre spor» vart publisert i A-magasinet, 22.04.22. Temaet i «De har glemt at de er i slekt med skogene» er at menneske gløymte naturen. Temaet i «Mer på skinner setter mindre spor» er å bruka tog meir fordi toget er miljøvennleg. Dette er formålet med reklamen. Målgruppa i «Mer på skinner setter mindre spor» er mennesker som brukar bil og annan skadelig transport i miljøet. Begge tekstane handlar om naturen, men på to forskjellige måte.

Motivet i diktet «De har glemt at de er i slekt med skogene» er at «Stillhetens stemmer» eller naturen går rundt til byen og snakkar med mennesket om at dei har gløymte skogen, dyr og blomster. Gjennom heile diktet opplever «Stillhetens stemmer» at menneske har gløymte naturen: «De har gløymt at de er slekt med skogen» / «De har glemt at elgen er en bror og hjorten er en søster.». Naturen opplever at mennesket tenkjer ikkje lenge på han, derfor kan vi seier at temaet er menneske har gløyme naturen. Motivet i «Mer på skinner setter mindre spor» er at toget er miljøvennleg, spesielt sidan toget går på elektrisitet. I motsetning til bilar og annan transport som forureinar og skadar miljøet. Begge tekst handlar om naturen, men på forskjellige måte. Diktet handlar meir om at menneske gløymte naturen og gløymte å ta vare på den. Mens reklamen handlar om klima og om at tog er meir miljøvennleg.

Reklamen er ein samansett tekst med fleire element. Blikkfanget er bildet av ein blomster med ein flue på. I reklamen blir bildet brukt for å påverka lesaren og få han til å tenke på miljø. Fargene i reklamen er ein roleg farge med litt kontrast på grunn av nærvære av ein lilla blomster og ein oransje toglinje «Oslo S, Voss, Bergen» på den, men desse fargane gir ein god følelse. Tiltrekka fargane, blomster og flue i reklamen lesaren å tenke på å bruke toget meir for å ta vare på miljø. «Bane Nor» er logo i reklamen, og den står med kvite skrift øvst på sida. Nedst på venstre sida finn vi overskrifta «Mer på skinner setter mindre spor», og under er det ein kort brødtekst som informerer om korleis er toget miljøvennleg og det positive med å bruke toget. Både overskrifta og brødteksten har kvit skrift, og det er lett å forstå. Oppe i høgre hjørne finn vi også eit slagord med kvit skrift: «For at fleire kan ta meir tog». Dette for å minne folk på å bruke togene meir. Når det gjeld form, har «De har glemt at de er i slekt med skogene» ein lang strofe med lange setningar. I tillegg det lyriske-eg i diktet er «Vi» som er naturen som snakkar til «De» som er mennesket. Begge tekstane er forskjellig bygd opp. Begge tekstane informerer hovudtemaet på to ulike måte. I diktet hovudtemaet blir presentert gjennom gjentaking av tittelen «de har glemt at de er i slekt med skogene.» Gjennom å gjenta tittelen viser Stig Holmås til temaet at menneske gløymte naturen. I tillegg slik gjentaking skapar ei form for rytme i diktet.

Forholdet mellom menneske og natur i diktet «De har glemt at de er i slekt med skogene» er ikkje så bra, vi kan ser det gjennom tittelen. Gjennom heile diktet viser forfattere til at naturen snakkar med mennesket at dei har gløymte han og ikkje tenke på han lenge. Men siste setning i strofe «Vi gjør ikke sånt med glede, hvisker er stillhetens stemmer, men vi er nødt til å bli kvitt dem før det er for sent». Her viser det at forholdet mellom menneske og naturen kan

blir bedra i framtida om menneske tar ansvar for naturen og miljø. I likskap med diktet forholdet mellom mennesket og natur i reklamen er ikkje bra. Det er på grunn av at reklamen overtydde menneske å bruke meir tog fordi tog er miljøvennleg. I tillegg mennesket brukar mykje CO2 og tar ikkje vere på klima, så derfor forholdet mellom natur og menneske ikkje så bra no. Forholdet mellom natur og mennesket kan forbedra når menneske ta vere på klima, miljø og naturen.

Eg tenkjer at budskapet i begge tekstane er å ta omsyn til både naturen og klima. Me veit at klima og naturen heng av kvarandre, og det viktig å verne dei. Reklamen viser oss det gjennom: «Jernbane tar også mye mindre plass enn bilvei. Dette betyr mye for dyreliv, planter og naturen vår.» Gjennom å nemne at å bruke tog betyr mykje for andre organismar påverkar det oss automatisk for å ta omsyn på miljøet. Eg trur at budskapet kjem i diktet i tittelen «De har glemt at de er i slekt med skogene». Her viser forfattaren til at menneske gløymer naturen, og når me gjer det så øydelegge me mykje naturen. Begge forfattarar vil vise og lære oss at klima og naturen er veldig viktige og vi må forbetre dei.

Dei to tekstane tematiserer altså begge naturen og klima, men på ulike måte. Gjennom bruk av ulike sentrale verkemiddel viser begge forfattarane til temaet. I reklamen «Mer på skinner setter mindre spor» bildet, farge og brødteksten gjer at mottakaren sine kjensler blir påverka og ta omsyn på miljøet. Gjennom bruk av gjentaking i diktet «De har glemt at de er i slekt med skogene» når temaet enkelt fram til lesaren. Alt i alt er begge tekstane svært vellykker fordi dei i stor grad påverka mottakaren, og er passande for målgruppa.